

een eerst noodzakelijke inventarisatie en classificatie (herkomst, frekwentie, aard en inhoud) zou aan al deze boeken en boekjes de vraag gesteld moeten worden: Wat zeggen jullie over liturgie? Hoe beleven jullie de Mis (compleet met alle laat-middeleeuwse allegorieën, die tot in de twintigste-eeuwse kerkboeken figureren)? Hoe begeleiden jullie het Kerkelijk Jaar? En is liturgische devotie bij jullie alleen individuele vroomheid of heeft deze 'godsvrucht' ook resonnanties buiten het kerkgebouw? Dit alles naar categorieën van historische herkomst, extern spreidingsgebied en interne inhoudelijke relatie ¹⁸⁾. Een enorme onderneming - het gaat alleen voor de negentiende eeuw om tenminste 3300 titels! - die praktisch het beste via een gerichte steekproef kan geschieden, al is juist het opstellen van een verantwoorde sample een niet geringe zaak ¹⁹⁾. Een gelijksoortige bron, zij het waarschijnlijk minder relevant dan de persoonlijk gelezen gebeden, vormen de liederen; zij zouden op dezelfde wijze onderzocht en ondervraagd kunnen worden. Conclusies zullen hier echter nog voorzichtiger gehanteerd moeten worden, omdat door de overheersing van het latijnse gregoriaans het nederlandse lied als liturgisch element in de katholieke eredienst van de negentiende eeuw nauwelijks gefunctioneerd heeft (tenzij in paraliturgische diensten, waarover hierna) ²⁰⁾. En tenslotte is er, opnieuw, het materiaal dat boven reeds genoemd werd: datgene wat tot gelovigen gezegd werd in prediking en katechese. Afgezien van de moeilijkheid, hoe men de receptie van het gesproken woord kan of mag valoriseren, ligt hier de enige mogelijkheid, om beleving en gevoelens van de grote groep die niet lezen kan of het nauwelijks doet, historisch te sonderen. En dit